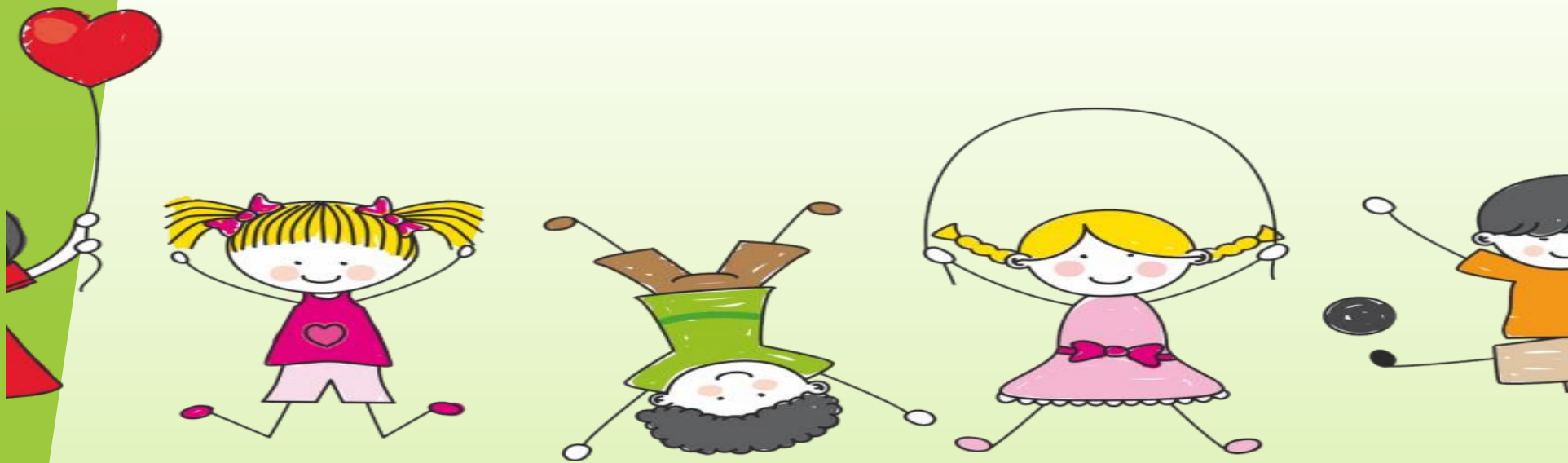

ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

10^η διάλεξη 16/5/2023

Υποψήφια Διδάκτωρ: Γιοβάνη Χρυσή

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: Καμπερίδου Ειρήνη

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- ▶ Οι διαφορές των κοινωνικών χαρακτηριστικών και της συμπεριφοράς των δυο φύλων απασχόλησαν ιδιαίτερα τους επιστήμονες και ερευνητές από όλες τις κοινωνικές επιστήμες, οι οποίοι διατύπωσαν διάφορες θεωρίες με σκοπό να ερμηνεύσουν τις αιτίες που κάνουν τους άνδρες και τις γυναίκες να συμπεριφέρονται τόσο διαφορετικά μεταξύ τους.
- ▶ Στη συγκεκριμένη παρουσίαση προβάλλεται η διάσταση του φύλου στην εκπαίδευση και πιο συγκεκριμένα στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής (Φ.Α.). Η έμφυλη διάσταση αφορά σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, στο περιεχόμενο όσο και στη διαδικασία μάθησης. Η διερεύνησή της καθίσταται σημαντική για τον χώρο της εκπαίδευσης, γιατί με αυτόν τον τρόπο μπορεί να επιτευχθεί άμβλυνση των διακρίσεων και στερεότυπων ρόλων που αποδίδονται σε άνδρες και γυναίκες καθώς και του σεξισμού (Κογκίδου, 2005).

ΣΚΟΠΟΣ

- ▶ Εννοιολογικός προσδιορισμός ζητημάτων του φύλου.
- ▶ Θεωρητικό πλαίσιο του φύλου.
- ▶ Το φύλο στην Εκπαίδευση και στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής (Φ.Α.)
- ▶ Στάσεις εκπαιδευτικών Φ.Α και μαθητών/τριών στο μάθημα της Φ.Α.
- ▶ Προαγωγή της ισότητας από τους εκπαιδευτικούς Φ.Α.

ΟΡΙΣΜΟΙ

- ▶ **Βιολογικό φύλο (Sex):** Ανατομικά, βιολογικά, γενετικά και ορμονικά χαρακτηριστικά (American Psychological Association 2012, Καμπερίδου 2011, Kamberidou 2019)
- ▶ **Κοινωνικό φύλο (Gender):** Αναφέρεται στις κοινωνικές, πολιτιστικές και ψυχολογικές διαφορές. Αναφέρεται στα κοινωνικά γνώρισμα που σχετίζονται με την αρρενωπότητα και τη θηλυκότητα του κάθε υποκειμένου, την κοινωνική του θέση και τις κοινωνικές προσδοκίες (Giddens, 1996; Καμπερίδου 2011).
- ▶ **Έμφυλη Ταυτότητα:** Αναφέρεται στις κοινωνικές προσδοκίες και την αυτοαντίληψη που διαμορφώνει το άτομο σχετικά με τον κοινωνικό του/της ρόλο (Kamberidou 2019).
- ▶ **Έμφυλες διαφορές:**
- ▶ **Σεξισμός:** Κάθε έκφραση, πράξη, λέξη, εικόνα, χειρονομία που βασίζεται στην ιδέα ότι κάποια άτομα, πιο συχνά γυναίκες, είναι κατώτερα από άλλα, εξαιτίας του φύλου τους
- ▶ **Στερεότυπα:** Σύνολα πεποιθήσεων που αφορούν τα προσωπικά χαρακτηριστικά μιας ομάδας ανθρώπων.
- ▶ **Ρόλοι των φύλων (gender roles):** Ένα σύνολο στερεότυπων για τη δράση και τη συμπεριφορά των ανδρών και των γυναικών, το οποίο αποτυπώνεται και διατηρείται με τον τρόπο που περιγράφεται στον όρο «Κοινωνικό Συμβόλαιο των Φύλων».

ΟΡΙΣΜΟΙ

- ▶ **Κοινωνικοποίηση** είναι μια πολύπλοκη διαδικασία κατά την οποία επιτυγχάνεται η μάθηση κι εσωτερίκευση διαφόρων στοιχείων του πολιτισμού και της κοινωνίας μέσα στην οποία ζει το άτομο, με αποτέλεσμα τη διαμόρφωση της προσωπικότητάς του και την ένταξή του στις διάφορες ομάδες (Κασιμάτη Γεωργούλας, Παπαϊωάννου & Πρανταλος, 2014).
- ▶ **Έμφυλη ουδετερότητα:** Ισότητα στη δυνατότητα πρόσβασης και συμμετοχής, καθώς και την ισότιμη μεταχείριση, ασχέτως βιολογικού φύλου, εθνότητα, φυλή, σεξουαλικού προσανατολισμού, χρώμα του δέρματος και ηλικία (Kamberidou, 2019)
- ▶ **Έμφυλες Διαφορές (gender differences):** Οι κοινωνικές και πολιτισμικές διαφορές μεταξύ γυναικών και ανδρών, καθώς και οι διαφορετικές αξίες που αποδίδονται στη σφαίρα δραστηριοτήτων γυναικών και ανδρών. Οι έμφυλες διαφορές ποικίλλουν σε κάθε κοινωνία και πολιτισμό και διαχρονικά αλλάζουν.
- ▶ **Έμφυλες Ανισότητες (gender inequalities):** Οι ανισότητες ή ανομοιότητες σε οποιονδήποτε τομέα ανάμεσα στις γυναίκες και στους άνδρες, όσον αφορά το επίπεδο της συμμετοχής τους, της πρόσβασής τους στους πόρους, στα δικαιώματα, στις αμοιβές ή στα επιδόματα.

▶ *Kamberidou 2019*

Μεθοδολογία

- ▶ Η παρούσα εργασία αποτελεί βιβλιογραφική ανασκόπηση.
- ▶ Χρησιμοποιήθηκαν τόσο πρωτογενείς όσο και δευτερογενείς πηγές από την ελληνική και ξένη βιβλιογραφία.
- ▶ Η αναζήτηση των άρθρων έγινε με τη χρήση του [www. google scholar.com](http://www.google scholar.com), www.researchgate.com, www. academia.edu.
- ▶ Παρατηρήθηκε ότι η ελληνική βιβλιογραφία σε σχέση με το φύλο και τη λειτουργία του στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής στα ελληνικά σχολεία είναι περιορισμένη σε αντίθεση με την ξένη βιβλιογραφία.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

- ▶ **Βιολογικές Θεωρίες :** Οι διαφοροποιήσεις που υπάρχουν στη νοημοσύνη, τον ψυχισμό και γενικότερα στη συμπεριφορά ανδρών και γυναικών βασίζονται σε ανατομικές διαφορές. Η κληρονομικότητα παίζει ρόλο στη συμπεριφορά.
- ▶ **Θεωρία του Σχήματος Φύλου της BEM / Bem's Gender Schema Theory (Bem, 1981)** Εστιάζει στην κοινωνικοποίηση και στον ρόλο της γνωστικής οργάνωσης. Τα παιδιά μαθαίνουν πώς τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά ή/και οι ίδιες οι κοινωνίες καθορίζουν τους ρόλους των ανδρών και των γυναικών. Σταδιακή εσωτερικοποίηση αυτής της γνώσης, ως ένα σχήμα για το φύλο ή μία αδιαμφισβήτητη βασική πεποίθηση που οδηγεί στην οργάνωση των επόμενων εμπειριών (Bem, 1993). Κατά συνέπεια, οι αντιλήψεις των παιδιών για τους άνδρες και τις γυναίκες, είναι μια αλληλεπίδραση μεταξύ των σχημάτων φύλου και των εμπειριών τους και αποκτούν αντίστοιχες αντιλήψεις για τους άνδρες και τις γυναίκες (Χατζηχαμπέρη, 2022).
- ▶ **Η γνωστική - αναπτυξιακή θεωρία (L. Kohlberg):** Η κοινωνικοποίησή του παιδιού ως προς το ρόλο του φύλου είναι αποτέλεσμα της γνωστικής ανάπτυξης. Η έμφυλη ταυτότητα αποτελεί γνωστική λειτουργία.
- ▶ **Η θεωρία της κοινωνικής μάθησης (Bandura και Mischel):** Το παιδί αναπτύσσει την αίσθηση της ταυτότητας του φύλου του μέσα από την παρατήρηση και μίμηση προτύπων. Ενίσχυση συμπεριφοράς από περιβάλλον (οικογένεια, σχολείο)

- ▶ Η θεωρία της συμβολικής αλληλεπίδρασης (G. Mead): Μέσα από την παρατήρηση των αντιδράσεων «των άλλων» το παιδί προσδιορίζει και διαμορφώνει την αυτό εικόνα και την ταυτότητά του. Η έννοια του φύλου δεν αποτελεί σταθερά για το παιδί.
- ▶ Η θεωρία της παραστασιακής επιτέλεσης (theory of performance): Το φύλο ως πολιτισμικό σύμβολο. Το φύλο έχει σχέση με το κοινωνικό περιβάλλον και τις κοινωνικές και πολιτισμικές συνθήκες τη συγκεκριμένη ιστορική στιγμή.

ΣΧΟΛΙΚΗ ΤΑΞΗ

- ▶ Δευτερογενής, τυπική, οργανωμένη κοινωνική ομάδα με κοινό στόχο, σαφή κατανομή ρόλων, συγκεκριμένους κανόνες και αξίες που είναι αποδεκτοί από το σύνολο της τάξης .
- ▶ Είναι σύνθετος χώρος, όπου υφίσταται πλούσια κοινωνική αλληλεπίδραση μεταξύ:
 - ▶ καθηγητών/τριών και μαθητών/τριών
 - ▶ μαθητών/τριών
- ▶ Παράλληλα με την τυπική δομή της παρουσιάζει και μία άτυπη δομή, στην οποία στρέφεται το ενδιαφέρον της παρούσας έρευνας
- ▶ Μπορεί να αναπτυχθεί ανταγωνισμός για την καλύτερη επίδοση
- ▶ Η δομή της τάξης επηρεάζει την αλληλεπίδραση μεταξύ των μαθητών/τριών.
- ▶ Οι τάξεις είναι μεικτές και όχι αμιγείς. Οι υπο ομάδες που δημιουργούνται είναι είτε μεικτές είτε αμιγείς.

(Fischer, 2006; Κυρίδης, 1999; Grubaugh & Houston, 1990)

Ταυτότητες Φύλου

- ▶ Στην **οικογένεια** και το **σχολείο** διαμορφώνονται οι έμφυλοι ρόλοι και η ταυτότητα των παιδιών (Getswicky & Bertrnand, 2011, Robson, 2012).
- ▶ **Οικογένεια**: Πρώτες εμπειρίες για τις σχέσεις μεταξύ των δυο φύλων καθώς επίσης για τους κοινωνικούς κανόνες που προσδιορίζουν τους έμφυλους ρόλους.
- ▶ **Σχολείο**: Πρώτο θεσμικό ίδρυμα όπου τα παιδιά έρχονται σε επαφή με τις κοινωνικές αντιλήψεις για τις ταυτότητες φύλου, μέσα από την αλληλεπίδραση τους με άλλα συνομήλικα παιδιά και με τους ενήλικες-εκπαιδευτικούς (Getswicky & Bertrnand, 2011, Robson, 2012)
- ▶ Από τα πρώτα χρόνια της ζωής τα αγόρια & τα κορίτσια αποκτούν διαφορετική κινητική συμπεριφορά, η οποία αλλάζει ελάχιστα ακόμα & με συστηματική εξάσκηση στο δημοτικό σχολείο (Klein, 1987)
- ▶ Το μάθημα της Φ.Α. διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην διαμόρφωση της ταυτότητας φύλου του παιδιού (Kirk, 1998).

ΕΜΦΥΛΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ

- ▶ «Οι διαφορές και οι ανισότητες δεν είναι γνωρίσματα των χρωμοσωμάτων μας· δεν γεννιόμαστε με βιολογική προδιάθεση για ανισότητα. Είναι αποτέλεσμα της διαφορετικής πολιτισμικής και κοινωνικής αξιολόγησης των εμπειριών των ανδρών και των γυναικών σε μια κοινωνία όπου οι οργανισμοί και οι θεσμοί, όπως εκείνοι του αθλητισμού [και του στρατού], αναπαράγουν τις ‘διαφορές’ μεταξύ γυναικών και ανδρών» (Καμπερίδου, 2011, σελ. 33-34).
- ▶ Τα κοινωνικά στερεότυπα που επικρατούν στο κοινωνικό περιβάλλον των παιδιών (οικογένεια, σχολείο, κοινωνικο-πολιτισμικό περιβάλλον) επηρεάζουν τις συμπεριφορές τους ανάλογα με το φύλο τους (Giddens, 1999).
- ▶ Αν το γονεϊκό πρότυπο ακολουθεί μια παραδοσιακή προσέγγιση του φύλου, δηλαδή τα αγόρια παίζουν με αυτοκινητάκια και τα κορίτσια με κούκλες, το παιδί έχει αντίστοιχες προτιμήσεις στις επιλογές του, καθώς οι γονείς επιβραβεύουν την αντίστοιχα «σωστή» επιλογή και τιμωρούν ή αποθαρρύνουν μια διαφορετική επιλογή από τα έμφυλα πρότυπα (Giddens, 1999).

ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- ▶ Στο σχολείο υπάρχει ιεραρχία η οποία ενισχύει τις «εξουσιαστικές» σχέσεις ανάμεσα στους άνδρες και τις γυναίκες στο πλαίσιο της πατριαρχικής διάρθρωσης της ευρύτερης κοινωνίας (Δεληγιάννη & Ζιώγου, 1997: 259).
- ▶ Περισσότεροι άνδρες κατέχουν διευθυντικές και επιτελικές θέσεις, παρόλο που το μεγαλύτερο μέρος των υπηρετούντων εκπαιδευτικών είναι γυναίκες (Τριλιανός, 2002: 96).
- ▶ Συνεπώς αναπαράγεται το πρότυπο της ανδροκρατούμενης κοινωνίας.
- ▶ Οι προσδοκίες των εκπαιδευτικών από το αντίστοιχο φύλο είναι εφικτό να επηρεάσουν τη διαμόρφωση της έμφυλης και κοινωνικής ταυτότητας.
- ▶ Συγκεκριμένα στο μάθημα της Φ.Α. οι εκπαιδευτικοί είναι πιθανό να έχουν περισσότερες προσδοκίες από τα αγόρια που προτιμούν το ποδόσφαιρο, ενώ τα κορίτσια ασχολούνται περισσότερο με τον χορό.

Χώρος και έμφυλες διαφορές

► Ο χώρος δραστηριοποίησης, συμμετοχής, κοινωνικοποίησης και μάθησης των νηπίων είναι δομημένος με τέτοιο τρόπο που αναπαράγει «στερεοτυπικές δραστηριότητες ανδρών και γυναικών». Το κουκλόσπιτο για ενασχόληση των κοριτσιών και ο χώρος κατασκευών (τουβλάκια, παιχνίδια δράσης κ.λ.π.) για ενασχόληση των αγοριών.

► Τα αγόρια δραστηριοποιούνται στο μεγαλύτερο μέρος της αυλής, στο κέντρο της, όπου υπάρχουν μπάσκετες, ενώ τα κορίτσια δραστηριοποιούνται και περιορίζονται στην περιφέρεια του γηπέδου. (Φρειδερίκου & Φολερού, 2004: 88-90).

► Πολλές φορές, στο μάθημα της ΦΑ, ο/η εκπαιδευτικός παρέχει συνήθως μπάλες στα αγόρια για να παίζουν ποδόσφαιρο ή μπάσκετ και στεφάνια, σχοινάκια, κορδέλες στα κορίτσια για να παίζουν περιμετρικά του χώρου.

Ο ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ Φ.Α.

Κοινωνικοποίηση

Αίσθημα του ανήκειν

Ανάθεση Ρόλων

Τήρηση Κανόνων

Διαμόρφωση κοινωνικής ταυτότητας

Αυτοεκτίμηση

Αυτορρύθμιση

Ένταξη και ενσωμάτωση σε διάφορες ομάδες

Συνύπαρξη με διαφορετικά επίπεδα

Ομάδες μαζί με ευπαθείς ομάδες

Ενσυναίσθηση και αλληλεγγύη

Συνεργασία και με το αντίθετο φύλο

Συνοχή της ομάδας

Κοινωνικό κεφάλαιο

(Καμπερίδου 2011; Πατσαντάρας,2014)

ΟΜΑΔΕΣ ΚΑΙ ΦΥΛΟ ΣΤΗ Φ.Α.

Σεξισμός

Ισότητα
Ισοτιμία

Μεικτές
ή
Αμιγείς
Ομάδες

Σtereότυπα
φύλου

Έμφυλες
διακρίσεις

Φύλο και Αθλητισμός

- ▶ Η ανισότητα των δυο φύλων είναι εντονότερη στον χώρο του αθλητισμού (Costa & Guthrie 1994, Morgan, Meier & Schneider, 2001)
- ▶ Στην εφηβεία το ποσοστό των αγοριών που συμμετέχουν σε εξωσχολικό αθλητισμό, είναι σχεδόν διπλάσιο από το ποσοστό των κοριτσιών (Papaioannou et al., 2000)
- ▶ Σε όλες τις ηλικίες, το ποσοστό των αγοριών που επιλέγουν μπάσκετ, ποδόσφαιρο και τάε κβο ντο είναι πολύ μεγαλύτερο απ' αυτό των κοριτσιών.
- ▶ Το ποσοστό των κοριτσιών που επιλέγουν ενόργανη, ρυθμική γυμναστική και βόλλεϋ είναι μεγαλύτερο απ' αυτό των αγοριών. Δεν υπάρχουν διαφορές στο στίβο, κολύμβηση, τένις και χειροσφαίριση (Μιχαλοπούλου, 2005)
- ▶ Τα παιδιά και οι έφηβοι που δεν ταυτίζονται με το πρότυπο της ηγεμονικής αρρενωπότητας επιλέγουν περισσότερο ατομικές δραστηριότητες ή περιθωριοποιούνται ((Carcamo, Moreno & Barrio, 2020).

ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

- Η σημασία των αθλητικών επιδόσεων, οι οδηγίες σχετικά με τα αθλήματα και την άσκηση, οι εμπειρίες σωματικής αγωγής και η διαμόρφωση κοινωνικών μοντέλων επηρέασαν σημαντικά τις διαφορές που παρατηρήθηκαν μεταξύ των φύλων στη σωματική δραστηριότητα στο μάθημα της φυσικής αγωγής. Με λίγα λόγια δεν είναι το φύλο που επηρεάζει τη συμμετοχή των κοριτσιών και των αγοριών στο μάθημα της φυσικής αγωγής αλλά πολλοί ξεχωριστοί παράγοντες που βοηθούν στη διαφοροποίηση αυτή και η οποία μπορεί να ξεκινά από τους καθηγητές και τις καθηγήτριες των παιδιών (Vilhjalmsson, 2003).

- ▶ Σε πιλοτική έρευνα του Charity (1997) με συμμετέχοντες 827 μαθητές από τις τελευταίες τάξεις του δημοτικού, οι μαθητές θεωρούν ότι υπεύθυνοι είναι οι καθηγητές για το περιβάλλον που δημιουργείται την ώρα του μαθήματος είτε πρόκειται για το πώς αντιμετωπίζονται τα κορίτσια ή τα λιγότερο ταλαντούχα παιδιά. Μέσα από την έρευνα διαπιστώθηκε ότι στους μαθητές αρέσει να αισθάνονται ότι συμμετέχουν δυναμικά στην γυμναστική και ότι οι καθηγητές ξεχωριστά για τον καθένα τους πρέπει να βοηθούν στην προσωπική τους βελτίωση αλλά και στην πρόοδο του συνόλου της τάξης. Έγινε κατανοητό επίσης, ότι τα κορίτσια χρειάζονται περισσότερη προσοχή και ότι όλες οι ασκήσεις και οι αθλητικές δραστηριότητες θα πρέπει να δίνονται προς όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες ανεξάρτητα από το φύλο και τις ικανότητες αυτών.

Πεποιθήσεις και Αντίληψη Σώματος

ΑΡΡΕΝΩΠΑ ΣΩΜΑΤΑ

- Μυϊκή Δύναμη

ΘΗΛΥΠΡΕΠΗ ΣΩΜΑΤΑ

- Λεπτότητα
- Ευλυγισία

Όταν επικρατούν οι πεποιθήσεις περί σώματος, τα παιδιά περιορίζονται στην ελεύθερη έκφραση του σώματος (Landi, 2017)

Έμφυλη Ανισότητα στη Φυσική Αγωγή

- ▶ Στο μάθημα της Φ.Α. αναπαράγονται στερεοτυπικές αντιλήψεις τόσο από ΚΦΑ όσο από μαθητές/τριες.
- ▶ Η συμπεριφορά και οι προσδοκίες των εκπαιδευτικών προς τα παιδιά διαφοροποιείται ανάλογα με το φύλο τους.
- ▶ Ο διαχωρισμός των παιχνιδιών σε αγορίστικα και κοριτσίστικα αναπαράγει στερεότυπα για το τι μπορεί ή τι αρέσει στο κάθε φύλο
(Joy, Zahavich & Kirk, 2011)
- ▶ Τέτοιες πεποιθήσεις αναπαράγουν τις κυρίαρχες έμφυλες αντιλήψεις γύρω από τη Φ.Α. και διαμορφώνουν τον τρόπο που αντιλαμβανόμαστε την έννοια του σώματος (αρενωπό, θηλυπρεπές σώμα).
- ▶ Όσο πιο μεγάλες οι προσδοκίες των ΚΦΑ για ορισμένους μαθητές/τριες τόσο μεγαλύτερη η απόδοση αυτών των μαθητών/τριών (Trouilloud, Sarrazin, Martinek, & Guillet, 2002)

Η κυριαρχία των αγοριών στα παιχνίδια

- ▶ **Αρρενωπότητα** -> Ανταγωνιστικό παιχνίδι. Σημασία έχει μόνο η νίκη.
- ▶ **Τοξική Αρρενωπότητα:** Τα βιολογικά χαρακτηριστικά δικαιολογούν την επιθετικότητα και ανταγωνιστικότητα των αγοριών.
- ▶ **Ανταγωνισμός**
- ▶ (Shields et al. 2007; Tucker and Parks 2001)

ΚΟΡΙΤΣΙΑ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ Φ.Α.

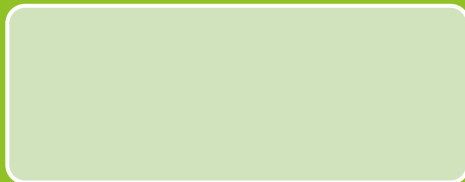
Στη Φυσική Αγωγή σε ανταγωνιστικά αθλήματα, τα κορίτσια βρίσκονται σε δυσμενή θέση, καθώς χαρακτηρίζονται από μειωμένη δύναμη και ταχύτητα σε σχέση με τα αγόρια

Στην Ελλάδα έχει επιβεβαιωθεί στα κορίτσια η χαμηλότερη αντιλαμβανόμενη ικανότητα στο μάθημα της Φ.Α. σε σχέση με τα αγόρια

Τα κορίτσια ηλικίας 14 έως 17 φαίνονται πιο ευαίσθητα στον αρνητικό σχολιασμό από τον περίγυρο (Garcia-Lopez, Olivares, Hidalgo, Beidel και Turner, 2001) .

Τα κορίτσια αισθάνονται σε μεγαλύτερο βαθμό τον φόβο αρνητικού σχολιασμού από τους συμμαθητές σε σύγκριση με τα αγόρια με συνέπεια να επηρεάζεται αρνητικά η συμμετοχή τους (La Greca και Lopez, 1998).

Ελλάδα

- ▶ Το εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας θεωρητικά και θεσμικά κατοχυρώνει την ισότητα ανάμεσα στα δύο φύλα (Χρόνη, 2011)
- ▶ Στην Ελλάδα, τα στοιχεία για την αποτελεσματική ή μη-αποτελεσματική λειτουργία των μικτών τμημάτων φυσικής αγωγής, όσον αφορά το στόχο του μαθήματος κατά το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, είναι από ελλιπή έως ανύπαρκτα (Χρόνη & Χατζηγεωργιάδης, 2007)
- ▶ Αναθεώρηση Αναλυτικών Προγραμμάτων.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΠΥΓΜΑΛΙΩΝΑ Robert Rosenthal 1965

- Οι προσδοκίες των εκπαιδευτικών προδιαγράφουν τις στάσεις, τις διαθέσεις και τις ροπές του παιδιού και τις κατευθύνουν προς την επίτευξη συγκεκριμένου στόχου που ανάλογα με τη θετική ή αρνητική φόρτιση των προσδοκιών του μπορεί να οδηγήσουν τις δραστηριότητες του παιδιού σε θετική ή αρνητική κατεύθυνση (Τσιπλητάρης, 1998).

ΡΟΛΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗ/ΤΡΙΑΣ Φ.Α.

(Weinberg & Gould, 2009)

Στόχος η συνοχή της ομάδας.

Δημιουργία ομαδικών στόχων.

Δημοκρατικό κι ευχάριστο κλίμα.

Προώθηση ομαδικού και συνεργατικού πνεύματος ευ αγωνίζεσθαι και ευγενής άμμιλα

Κλίμα ειλικρίνειας και τιμιότητας.

Σημασία σε κάθε ρόλο μέλους ομάδας

Ατομική και ομαδική ενθάρρυνση.

Πρόληψη συγκρούσεων μεταξύ των μελών της ομάδας.

Εστίαση στην ευχαρίστηση από το παιχνίδι και όχι στο αποτέλεσμα.

Νέες πρακτικές διδασκαλίας

Καινοτόμα προγράμματα για προαγωγή σωματικής και αθλητικής δραστηριότητας.

Διαθεματικές προσεγγίσεις

ΑΠΟΨΕΙΣ ΜΑΘΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ ΓΙΑ Κ.ΦΑ

- ▶ Οι καθηγητές Φ.Α. έχουν πιο θετική στάση απέναντι στα αγόρια
- ▶ Οι καθηγήτριες Φ.Α. συμπεριφέρονται θετικότερα στα κορίτσια
- ▶ (Παπαϊωάννου & Νικολόπουλος, 1995)

ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ Φ.Α.

- ▶ Έπαινος στα κορίτσια για την προσπάθεια
- ▶ Έπαινος στα αγόρια για την απόδοση.
- ▶ Στα αγόρια παρέχεται περισσότερη ανατροφοδότηση και έπαινος.
- ▶ Χωρισμός ομάδων με βάση το φύλο
- ▶ Δυσaréσκεια αντρών γυμναστών στη διδασκαλία κοριτσιών.
- ▶ Δυσaréσκεια γυναικών γυμναστριών στη διδασκαλία αγοριών.
- ▶ Αδιαφορία ΚΦΑ για παιχνίδι ίσων ευκαιριών για κορίτσια και αγόρια.
- ▶ Τα αγόρια απομονώνουν τα κορίτσια κατά το παιχνίδι.
- ▶ Και τα αγόρια και τα κορίτσια πιστεύουν ότι τα αγόρια έχουν περισσότερες δεξιότητες, ακόμα κι' όταν κάτι τέτοιο δεν ισχύει.
- ▶ Πιο συχνή συμμετοχή σε δραστηριότητες που θεωρούνται ότι αντιστοιχούν στο φύλο τους.
- ▶ Έντονη κοροϊδία και κριτική εναντίον των κοριτσιών από τα αγόρια.
- ▶ Τα κορίτσια αποσύρονται γιατί παίρνουν σοβαρά τα λεγόμενα των αγοριών.
- ▶ Έτσι περιορίζονται οι ευκαιρίες μάθησης και των αγοριών
- ▶ Hellison & Templin, 1991

ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΙΜΙΑΣ

- ▶ «Αναγνωρίζει τη διαφορετικότητα ανάμεσα στα δυο φύλα και θέτει τα θεμέλια για μία δίκαιη πρόσβαση σε όλους στον αθλητισμό (Chroni, 2005). Η ισότιμη μεταχείριση για παράδειγμα λαμβάνει υπόψη πως για την ανοιχτή και ίση πρόσβαση όλων στην άσκηση και στον αθλητισμό σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν και οι προηγούμενες εμπειρίες και ευκαιρίες που έχουν οι μαθητές και μαθήτριες ,οι οποίες σαφώς διαφοροποιούν τα δυο φύλα καθώς τα αγόρια εμφανίζονται σχεδόν πάντα περισσότερο εξοικειωμένα με το χώρο του αθλητισμού των αθλητικών δραστηριοτήτων» (Χρόνη & Χατζηγεωργιάδης, 2007)

- Σε έρευνα των Χρόνη, Κοσκερίδου κ.ά. (2011) εξετάζεται η προτίμηση των εκπαιδευτικών για διδασκαλία σε ομάδες με βάση το φύλο. Οι περισσότεροι επέλεξαν τη διδασκαλία σε μεικτές ομάδες φύλου, ενώ αρκετοί ήταν αυτοί που διαφώνησαν και υποστήριξαν ότι το μάθημα διεξάγεται καλύτερα σε αμιγείς ομάδες. Η βαθμίδα εκπαίδευσης φάνηκε να είναι μια σημαντική παράμετρος, καθώς η διδασκαλία σε μικτά τμήματα προτιμάται στην πρωτοβάθμια, ενώ σε αμιγής στη δευτεροβάθμια.

Παράγοντες που επηρεάζουν τα στάδια ανάπτυξης μιας ομάδας

(Θεοδωράκης κ.α., 2015)

Το μέγεθος της
ομάδας.

Η δομή και η
συνοχή της.

Τα
χαρακτηριστικά
των μελών της.

Οι κανόνες
λειτουργίας της.

Ο στόχος της
ομάδας.

Το περιβάλλον
της.

Οι ρόλοι των
μελών της.

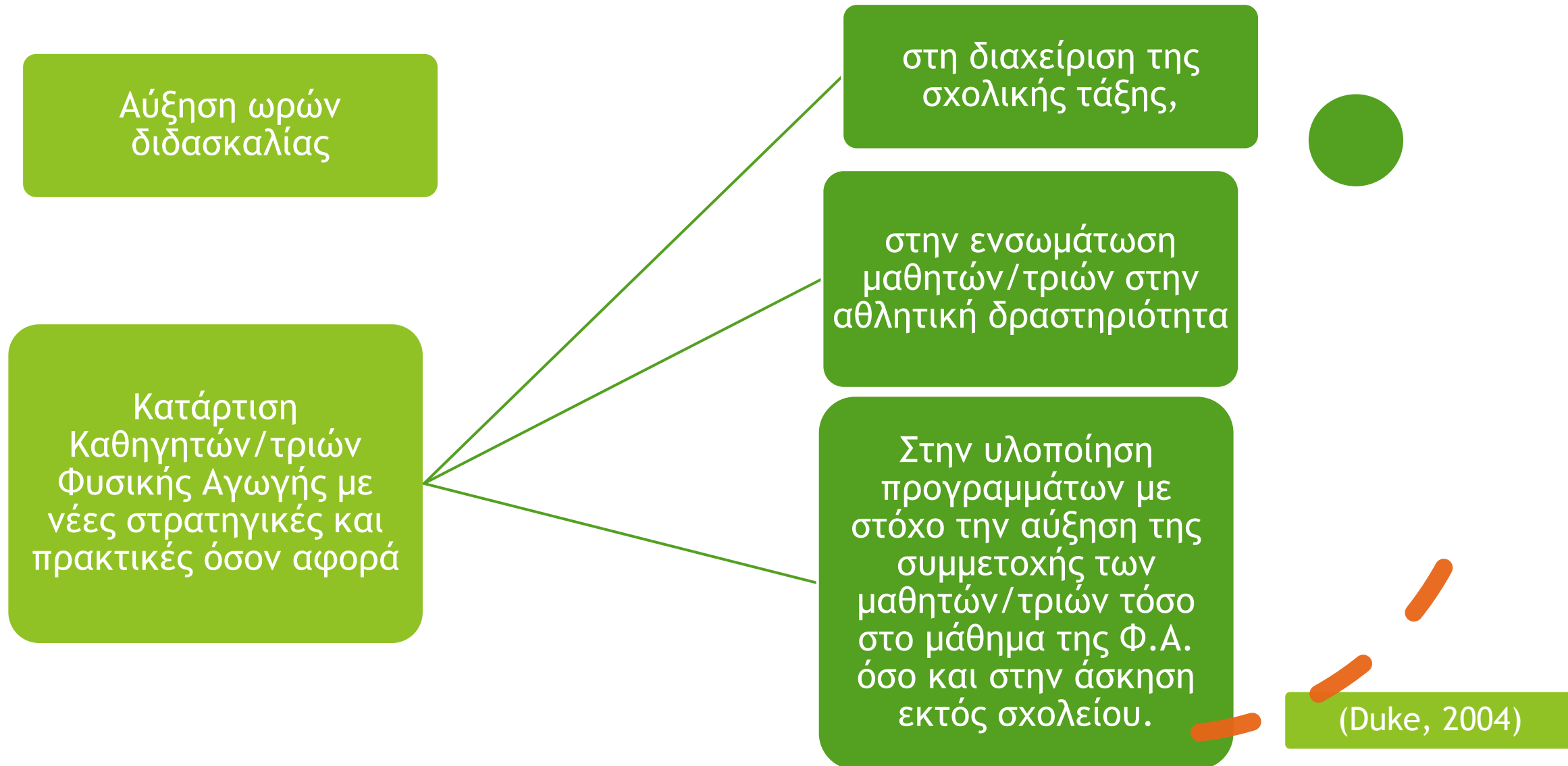
Η ηγεσία της.

Καθηγητές/τριες Φ.Α.

- ▶ Η ισότιμη συμπεριφορά απέναντι στα δυο φύλα μπορεί να επιτευχθεί με την εστίαση στην προσωπική βελτίωση των μαθητών/τριών και όχι στην υπεροχή τους έναντι των άλλων (Ραραίοαννου, 1998)
- ▶ Πηγή στερεοτύπων είναι η διομαδική κατηγοριοποίηση. Κατά τη διαδικασία αλληλεπίδρασης, πρέπει να ενθαρρύνεται η προσέγγιση του άλλου προσώπου με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά και όχι ως μέλους μιας κοινωνικής κατηγορίας ώστε να αναδειχθούν οι ομοιότητες μεταξύ των παιδιών (Μπαμπάλης και Μανιάτης, 2013).

Προϋποθέσεις για την επίτευξη του ρόλου της Φ.Α.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΦΑ

- ▶ Χρήση εξοπλισμού προσαρμοσμένου όχι στο φύλο αλλά στις σωματικές διαστάσεις,
- ▶ Καταλληλότητα της γλώσσας.
- ▶ Ενίσχυση και παρακίνηση για συμμετοχή.
- ▶ Τροποποίηση των συμπεριφορών που ενισχύουν τη διάκριση των φύλων με κατάλληλες εκπαιδευτικές και ψυχοκοινωνικές προσεγγίσεις και πρακτικές.
- ▶ Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μεικτές ομάδες.
- ▶ Προσεγγίσεις της ένταξης και της ενσωμάτωσης/συμπερίληψης (Καμπερίδου, 2020).
- ▶ Στα κορίτσια πρέπει να δίνονται πολύ περισσότερες επιλογές κινητικών δραστηριοτήτων απ' αυτές που τους προσφέρονται καθώς και περισσότερα κίνητρα για συμμετοχή σε σωματικές δραστηριότητες.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ